

Základní škola a Mateřská škola Ostrov

Ostrov 76, 561 22 Ostrov

- **OPVK 1.4. Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách**
- **Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT**
- **Sada č. 1 – Ptactvo - Český jazyk, 2. ročník**
- **VY_32_INOVACE_13_ČJ**



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sýkora koňadra

Sýkora koňadra je naše největší a nejrozšířenější sýkora. Původně dávala přednost listnatým lesům, ale dnes žije také v parcích a zahradách a velmi dobře se naučila využívat blízkosti lidí ve svůj prospěch. Koňadra je poměrně výrazně zbarvená. Má žluté břicho s podélným černým pruhem, černou čepičku a černě lemované bílé líce. Má velmi rozmanité hlasové projevy a je poměrně dobrý imitátor hlasů jiných druhů. V létě se živí hmyzem, ale v zimě musí přejít na semena s vysokým obsahem tuku, která často nacházejí na krmítkách (nejlépe slunečnice) a jsou ochotny si pro ně přiletět až na lidskou ruku. Dále ochotně konzumují různé živočišné tuky (např. hovězí lůj) a v Anglii prosluly sýkorky tím, že se naučily rozklovat hliníková víčka lahví s mlékem a sezobat smetanu pod ním.

Sýkora koňadra je velká asi jako vrabec, ale štíhlejší. Je to naše největší sýkora, je 14 cm dlouhá a váží 20 g. Hlavu má černou, jen tváře a příuší jsou bílé. Černá barva pokračuje i na náprsenku a zužuje se do černého pruhu, který se táhne přes břicho (u samic je tento pruh tenčí a méně výrazný). Hřbet je žlutavý až zelený, břicho žluté, kostřec a svrchní krovky ocasní modrošedé, křídla jsou tmavá modrošedá s nevýraznou bílou páskou. Zobák je silný, kuželovitý a černý. Mladí ptáci jsou bledší a líce mají žlutavé, zobák hnědošedý.

Létá vlnkovitě a poměrně rychle. Hlas má velmi proměnlivý.

Podle britských vědců koňadry ve městech „čičikají“ mnohem hlasitěji než na vesnici a tím si navzájem nerozumějí.

Ekologie

Sýkora koňadra má **palearktické rozšíření** (Evropa, Asie a sever Afriky) a dělí se na tři skupiny poddruhů (celkem asi 20 poddruhů). Naše sýkora koňadra evropská obývá většinu Evropy a západní Sibiř. U nás hnízdí v podstatě na celém území, ale se stoupající nadmořskou výškou se početnost snižuje. Vyhledává zvláště listnaté lesy, ale objevuje se i v jehličnatých. Běžně se vyskytuje v blízkosti lidských sídlišť v zahradách, parcích, sadech apod.



Přirozené **hnízdění** je v dutinách stromů, velmi často obývají budky, ale jsou velmi přizpůsobivé a můžeme je nalézt v hromadách dříví, kovových trubkách, dutinách zdí, starých hnízdech strak a veverek, ale i v zemních děrách. Hnízdo staví pouze samice a pak do něj snáší kolem 10 vajec. Vajíčka váží asi 1,6 g a jsou červenohnědě tečkovaná na bílém podkladu. Na vejcích sedí pouze samička, kterou samec krmí. Délka sezení je 12–16 dní, pak oba rodiče 14–23 dní krmí mláďata na hnízdě a dalších 8–14 dní jsou mláďata krmena po vyvedení z hnízda. Koňadry často hnízdí dvakrát v jedné sezóně. Mláďata setrvávají s rodiči i přes zimu a ještě v prvním roce života pohlavně dospívají. Nejvyšší zjištěný věk byl asi 15 let.

Přes léto se živí převážně živočišnou **stravou**. Hlavní složku tvoří hmyz v různých vývojových stádiích (vajíčka, larvy a u menších druhů i dospělci). Na podzim a v zimě vyhledávají olejnatá semena slunečnice, buku, ořechy a někdy i semena habru. Může i oštipovat dužnaté plody dřevin, pupeny a listy. Mláďata jsou krmena převážně housenkami (i přes 80 %), pavoukovci a různými larvami hmyzu. Pro svá mláďata seženou běžně 500 ks housenek denně, čímž velmi úspěšně regulují výskyt hmyzích škůdců. Potravu sbírají na větvích stromů a keřů, na zemi a výjimečně ji chytají i v letu.

Koňadra je převážně stálý či přelétavý druh, část populace pořádá krátké tahy. Z Polska, Ukrajiny a Německa přilétají na zimu k nám, někteří naši létají dále na jih.



Kontrolní otázky k textu:

1. Sýkora koňadra pochází z čeledi

2. Sýkora žije v.....

.....

3. Živí se.....

.....

4. Hnízdí v

.....

5. Samice snáší (uved' přibližný počet) vajec.

6. Rodiče zahřívají svá vejce přibližně.....dnů.

Základní škola a Mateřská škola Ostrov

Ostrov 76, 561 22 Ostrov

Použité zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/S%C3%BDkora_ko%C5%88adra

- Sýkora



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ